

CUPRINS

<i>I – Considerații preliminare</i>	9
1. În căutarea unei definiții a fenomenului elitar	9
2. Rădăcini istorice: de la Machiavelli la Nietzsche	11
3. Refuzul filistinismului: Marx, Le Bon, Ortega y Gasset	15
4. Paradigma elitară clasică.....	17
5. Elite versus colectivism.....	20
6. Leadership sau elita puterii ?.....	21
7. O critică „de la stânga“ a societății de masă	23
8. Elita tehnocratică și democratică	26
9. Elitele între ideologii și structuri sociale.....	28
<i>II – Resurecția elitelor. Italia de la Risorgimento</i>	
<i>la primul război mondial</i>	31
1. O revoluție „pasivă“	31
2. Frustrările unității italiene	34
3. Meandre politice: dreapta, stânga, „transformismul“	38
4. Climatul intelectual: „hegelianismul meridional” și ofensiva pozitivistă	42
5. Marxismul italian: ambiții și abdicări	46
6. Reculul revizionismului	48
<i>III – Vilfredo Pareto sau fundamentele sociologice ale doctrinei elitare</i>	53
1. „Scientizarea“ și reconstrucția științei politice	53
2. Elitele – concept și realitate	56
3. Circulația elitelor și dinamica istoriei	58
4. Violența în slujba și împotriva guvernării.....	62
5. Mecanismul „dependenței mutuale“	66
6. Elitele – esența regimurilor politice	68
7. Plutocrațiile în război	72
8. Pareto, bolșevismul și fascismul	76

6 ***Geneza teoriei elitelor: provocarea neomachiavellienilor***

<i>IV – Gaetano Mosca sau primatul „clasei politice“</i>	83
1. Reabilitarea „antiformală“ a politicului	83
2. „Clasa politică“ și ascendentul guvernării	87
3. Geneza și compoziția „clasei politice“	91
4. „Formula politică“ – justificarea consimțământului .	96
5. „Tipuri sociale“, stat, birocratizarea societății	99
<i>V – Georges Sorel sau „refuncționalizarea mitului politic“</i>	107
1. Sensul radicalismului revoluționar	107
2. Mitul violenței, violența mitului	111
3. Greva generală și dramatizarea antagonismelor	114
4. Elita, masele și instrumentalizarea violenței	117
5. Apostolii violenței „revoluționare“:	
Lenin și Mussolini	122
<i>VI – Roberto Michels sau „legea de fier a oligarhiei“</i> ...	127
1. De la sociologia partidelor politice la „revizuirea“ marxismului	127
2. „Patul germinativ“ al tendințelor oligarhice	130
3. Resorturile psihosociale ale segregărilor intraorganizaționale	134
4. Birocratizarea structurilor și riscurile degenerescenței politice	138
5. Elitele „oligarhice“ – sfidarea democrației	142
<i>VII – Antonio Labriola sau „istoricizarea” praxisului politic</i>	149
1. De la filosofia idealistă la „metodologia“ acțiunii istorice	149
2. Imanența și dinamica procesului istoric	154
3. Stat și societate. Resorbția antagonismelor de clasă	157
4. Cultul personalității în istorie. Cezarism și politicianism	161

**VIII – Antonio Gramsci sau refondarea
„neomachiavelliană“ a marxismului.....** 165

1. Posteritatea critică gramsciană și
„gramsciologia“ 165
2. Filonul dialecticii istoricității 168
3. Recuperarea filosofiei praxisului. Antipozitivismul
sociologiei gramsciene 174
4. Revalorizarea funcției active a conștiinței.
Voința colectivă..... 178
5. Premise critice ale unei sociologii a ideologiilor ... 185
6. Gramsci – Buharin: o polemică subtextuală 190
7. Obsesia acțiunii politice și a dialecticii 197
8. Redescoperirea lui Machiavelli.
Gramsci și „neomachiavellienii“ 200
9. „Blocul istoric“, statul și societatea civilă..... 205
10. „Intelectualul organic“ și funcția sa hegemonică.. 212
11. Gramsci și tentațiile doctrinei elitare 216
12. Experiența „consiliilor“ și redimensionarea
rolului masei 223
13. Gramsci și fascismul 225
14. Actualitatea moștenirii gramsciene 230

În loc de încheiere 233

Note bibliografice 237

